

ONLINE CURSUS
**GELD
VERDIENEN
MET
SCHRIJVEN**

LES 2

VIND JE EIGEN STEM

COPYRIGHT © 2018 YVONNE MOL, RIJEN

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

WAAROM IS JE EIGEN STEM ZO BELANGRIJK?

Als kind kon ik aan de stem van mijn moeder horen wie ze aan de telefoon had. De manier waarop ze sprak, de toon waarmee ze haar zinnen kleurde en de woorden die ze koos, verraadden met wie ze op dat moment praatte. Haar stem veranderde al naar gelang de persoon die ze aan de lijn had. Ze gebruikte haar hoge, keurige stem met zorgvuldig gearticuleerde lettergrepen voor chique kennissen, haar West-Brabants dialect voor de familie, veel 'jeetje' en 'jaaaaaa...' voor vriendinnen.

Waarschijnlijk doen we dat allemaal onbewust wel een beetje, ons aanpassen aan diegene met wie we praten. Maar oei, hoe moet dat dan als je schrijft? Want straks leest zowel je beste vriend(in) als die kritische collega jouw tekst. Is er een toon die geschikt is voor allebei?

En wat dacht je van al die onbekende lezers die je hoopt te bereiken? Welke toon bij hen past weet je niet eens, dus hoe moet je ze op de juiste manier aanspreken om met je tekst een maximaal effect teweeg te brengen?

Ho, stop! Trap niet in de val!

Het is onmogelijk om rekening te houden met al je lezers. Probeer dat dus ook niet! Als je tijdens het schrijven van je eerste versie teveel met je gedachten bij de lezers bent, als je blijft denken aan wat ze van jouw woorden, jouw zinnen of jouw verhaal zullen vinden, dan blokkeert dat niet alleen jouw creativiteit... dan verlies je ook je eigen stem.

Als je tijdens het schrijven (al dan niet bewust) zoekt naar een toon die bij iedereen zou passen - of naar een verhaal dat door al jouw lezers wordt geaccepteerd - dan verlies je je eigenheid. En dat is funest voor jouw fantastische idee.

Herken je dit?

Je kent het misschien wel: je leest een boek waarin een goed verhaal wordt verteld, of je leest een tekst met een prima boodschap die ook nog eens onderbouwd wordt met keurige argumenten, maar toch komt het allemaal niet echt bij je binnen. Je snapt wat er verteld wordt, je bent het er misschien zelfs mee eens, het is waarachtig een groot probleem... maar **je voelt het niet**. Je begrijpt waar de schrijver heen wil, maar om de een of andere reden krijgt hij je niet echt mee.

Waarschijnlijk heeft deze auteur zijn eigen stem nog niet gevonden en lijdt de tekst onder een **gebrek aan persoonlijkheid**. Het is namelijk de unieke persoonlijkheid, de eigen stem van de schrijver, die van een goed verhaal een onuitwisbare indruk maakt. Ontbreekt de eigen stem, dan krijgt zelfs een steengoede tekst het niet voor elkaar om echte connectie met de lezer te maken.

Vaak wordt door literaire kenners betoogd dat bij schrijven alles draait om compositie, maar is dat wel zo? Harry Mulisch sprak graag over compositie alsof dat het hoogste goed was bij het schrijven. En ja, natuurlijk willen lezers een sterk verhaal voorgeschoteld krijgen, maar toch zie ik in mijn coachingstrajecten dat er een belangrijke stap is te zetten vóórdat je aan de compositie van je verhaal toekomt.

Ik heb het natuurlijk over het vinden van jouw eigen stijl, jouw unieke persoonlijkheid, **jouw eigen schrijversstem**. Zie het als een vingerafdruk die je achterlaat op iedere tekst die je schrijft. Wij, jouw lezers, willen jouw eigen stem horen in alles wat we van je lezen.

Dat betekent uiteraard niet dat al je personages als jouzelf moeten klinken (alsjeblieft niet!) of dat je je per se op één genre moet richten. Het betekent wel dat we jouw toon, jouw taal en dus jouw stijl moeten kunnen herkennen.

Hoe boeiend je verhaal of idee ook is, als je niet over een duidelijke, eigen stijl beschikt, zal de inhoud je verhaal niet kunnen redden. Dan maak je van een fantastisch idee waarschijnlijk een onleesbaar stuk, omdat het een ziel mist, omdat de invloed van jouw persoonlijkheid ontbreekt.

Het gemis van een eigen stem maakt teksten vlak en levenloos, hoe geniaal het verhaal misschien ook is opgebouwd of hoe indrukwekkend het onderwerp ook is.

Dat compositie een belangrijke factor is voor een waardevol eindresultaat, dat weten de meeste schrijvers wel. Maar **onderschat jouw unieke stijl niet!** Zonder jouw eigen stem mist alles wat je schrijft die belangrijke hartenklop die een verhaal tot leven brengt en die jouw boodschap doet overkomen op de lezers.

Heb je je stijl niet op orde, dan zal je verhaal of boodschap dus niet of nauwelijks resoneren met je lezers. Een enkeling herkent en waardeert wellicht de inspanning die je in je boek hebt zitten, maar de meesten zullen afhaken voordat het echt interessante deel van je tekst aan bod komt.

HOE VIND JE JE EIGEN STEM?

Niet alleen voor de lezer is het belangrijk dat je vanuit jouw eigen, unieke stijl schrijft, **ook voor jou** is het veel fijner om jezelf te zijn tijdens het schrijven. Als je niet met je eigen stem schrijft dan schrijf je feitelijk als iemand anders. Je dwingt jezelf als het ware om iemand anders te zijn tijdens het schrijven, zoals mijn moeder vroeger aan de telefoon het gevoel had anders te moeten klinken bij haar chique kennissen dan bij haar familie of vrienden.

Als je jezelf dwingt om je anders voor te doen, als je schrijft met een stem die niet de jouwe is, dan ga je uiteindelijk opzien tegen het schrijven. Het is namelijk helemaal niet leuk om jezelf weg te drukken en er iets 'beters' voor in de plaats te schuiven. En weet je, het zal de kwaliteit van je teksten juist niet ten goede komen als je iets probeert te zijn wat je niet bent.

Misschien denk je nu: 'Ik heb helemaal geen eigen stem, ik doe maar wat.' Wees gerust, **ook jij hebt een eigen stem!** Je moet 'm alleen nog even zien te vinden. Zodra je weet hoe je eigen stem klinkt, kun je deze in gaan zetten voor iedere tekst die je schrijft, zodat jouw vingerafdruk prijkt op al jouw creaties, hoe uiteenlopend die misschien ook zijn.

Als je wilt dat wij een trouwe fan worden van jouw werk, dan zullen we jou moeten herkennen in iedere tekst die we van je lezen. **Alleen dan zullen we geloven wat je schrijft.** Dit geldt ook voor fictie, hoewel je daar natuurlijk verschillende stemmen van je personages laat horen. Maar zelfs als je je verplaatst in iemand anders en met een andere 'stem' spreekt, moet jouw schrijven nog steeds jouw unieke stijl ademen. **Dwars door alle karakters en situaties heen moeten we jouw stem kunnen herkennen.**

Zorg dus dat je altijd jezelf bent als je schrijft. Lezers voelen feilloos aan als iets een gekunstelde toon heeft. Probeer in geen geval grappiger of slimmer te zijn dan je in werkelijkheid bent. Dat merken we. Echt! Je wilt niet nep overkomen, want dan geloven we niet wat je ons vertelt. Onthoud dit: geloofwaardigheid is altijd een eerste voorwaarde voor je lezers om samen met jou op reis te gaan. Zodra we twijfelen aan de oprechtheid van je tekst haken we af. Meestal voorgoed.

Hoe vind je je eigen stem?

Als je zoekt naar jouw eigen schrijversstem kunnen onderstaande tips je op weg helpen:

1. Schrijf compromisloos!

Schrijf zonder af te stemmen op anderen, schrijf geheel als jezelf. Dus niet als iemands vriend(in), als iemands ouder of kind, als werknemer of vrijwilliger, maar als jouzelf.

Schrijf zonder dat er in je hoofd iemand vragen stelt of je onderbreekt en bekritiseert, zonder alvast rekening te houden met iemands ongeloof, bewondering of cynisme.

Lukt dat, dan schrijf je volledig compromisloos en dan gebeurt er iets bijzonders. Doordat je je compleet afstemt op jezelf, niet langer rekening houdt met anderen en hun geluid, ontstaat er vanzelf een nieuw geluid: jouw eigen stem.

2. Stel jezelf tijdens het schrijven de vraag: praat ik zo? Zou ik het op die manier zeggen?

Natuurlijk is schrijftaal anders dan spreektaal, maar je voelt zelf wel wanneer je anders overkomt (of probeert over te komen) dan je in werkelijkheid bent. Als de stijl waarin je schrijft en de toon die je gebruikt niet lijken op hoe je in het dagelijks leven praat, dan klopt de toon/stem van je tekst niet, je hebt dan niet met je eigen stem geschreven.

Dit betekent geenszins dat je in je schrijven niet boven jezelf uit mag stijgen! Natuurlijk schrijf je niet precies zoals je spreekt; als je schrijft, neem je rustig de tijd om over een onderwerp na te denken en kies je je woorden waarschijnlijk zorgvuldiger dan wanneer je spreekt.

Als het goed is, herschrijf je je zinnen zelfs nog nadat je alles op papier hebt gezet. Maar zelfs dan moet je in het eindresultaat jouw eigen stem kunnen herkennen, al is het een verbeterde versie ervan.

Hoe werkt dat bij fictie?

Overigens is hier nogmaals een nuancering op zijn plaats voor het genre fictie. Hoewel voor verhalen met fictieve personages ook geldt dat jouw unieke stijl moet doorklinken in het hele verhaal, wil je natuurlijk niet dat al je personages precies hetzelfde praten als jij. Sterker nog: laat liever géén één personage praten zoals jij! Maar de stem van het verhaal zelf, de stijl die je gebruikt, daarin willen we jou absoluut herkennen.

3. Maak een lijst van al jouw favoriete artistieke, culturele en maatschappelijke invloeden

Sta eens stil bij de dingen en mensen die jou inspireren en gebruik juist deze invloeden bij het schrijven. Het feit dat ze jouw belangstelling hebben, wil zeggen dat ze bij jou passen. Daarom zullen deze onderwerpen jouw eigen stem ondersteunen. Schrijf over wat jij interessant, mooi, lekker of inspirerend vindt!

Laat je inspireren door en put uit de bronnen die jou het meeste aanspreken, **daarmee laat je ook jouw unieke stem horen**. Zoek niet verder dan nodig, haal je inspiratie niet kunstmatig uit onderwerpen die misschien erg literair verantwoord zijn of getuigen van een brede maatschappelijke interesse. Nee, blij dicht bij die dingen waar jouw hart echt sneller van gaat kloppen.

4. Kijk eens wat gedetailleerder naar de boeken en teksten die je zelf graag leest

Wat is hun overeenkomst? Blijkbaar spreekt de toon of woordkeuze, de zinsbouw of de inhoud jou erg aan. **Wat je waardeert, past bij jou**. Als je ontdekt waarom je van die ene schrijver alle boeken verslindt, dan helpt dat bij het vinden van jouw eigen stem.

5. Stel jezelf de vraag: zou ik dit zelf lezen?

Nadat je iets geschreven hebt, vraag je dan eens oprecht af of je de tekst zelf zou lezen als je die ergens tegenkwam. Nee? Dan klopt de toon van je tekst niet en heb je niet met je eigen stem geschreven.

Overigens merk je het meestal al tijdens het schrijven... gaat het moeizaam of staat het schrijven je tegen, dan is dat een aanwijzing dat je niet met je eigen stem schrijft.

WAAROM MOET JE EERST MET DE DEUR DICHT SCHRIJVEN?

Tijdens het creëren van de eerste versie van je verhaal is er maar één goede manier om te schrijven en dat is: met de deur dicht. Ik bedoel hiermee niet dat je je letterlijk terug moet trekken en ver weg van de buitenwereld een plaatsje moet zoeken om te gaan zitten schrijven, maar wel dat je in je hoofd alles en iedereen moet buitensluiten. **Jouw idee en jij zullen het samen moeten doen, zonder inmenging van buitenaf.**

Ik zie regelmatig hoe schrijvers worstelen met een eerste versie, omdat ze zich onbedoeld inhouden tijdens het schrijven. Ze **censureren zichzelf** continu, omdat ze tijdens het prille begin van het schrijfproces de deur al wagenwijd open hebben staan.

Deze schrijvers wikken en wegen iedere zin en ieder idee, iedere dialoog en elk personage en voorval, omdat ze in hun achterhoofd allerlei mensen kritisch laten meelezen. Ze schrijven niet voluit, omdat ze rekening houden met de meningen van virtuele lezers. En doordat ze dit doen, krijgt hun fantastische idee nooit een briljante vorm. **Ze blokkeren hiermee hun eigen stem.**

De eerste versie die je op papier zet, is een ruwe versie. Weet dat! Je gaat nog flink schaven aan die tekst. Je gaat passages compleet herschrijven en hele alinea's uit je eerste versie zullen uiteindelijk verdwijnen.

Schrijven is schrappen en dat is niet voor niets zo: jouw idee komt het beste uit de verf als je eerst alles opschrijft wat er in je zit. Alle ideeën, alle kromme zinnen en pittige passages. Alleen als je tijdens het schrijven van je eerste versie **met niemand** rekening houdt, dan krijgt je idee de kans om volledig tot bloei te komen.

TIJDENS DE EERSTE FASE VAN HET SCHRIJFPROCES IS HET VERHAAL DE BAAS, NIET JE PUBLIEK!

Onthoud tijdens het schrijven dat niemand gaat lezen wat je nu opschrijft. Voel dat ook. Dit is jouw persoonlijke archief, jouw materiaal. Schrijf alles op wat je kunt verzinnen, ook als je denkt dat het kinderachtig, kwetsend of volledig off-topic is. Schrijven doe je nu, schrappen komt later.

Vertel de beste versie van het verhaal dat je nú in je hebt, zonder meteen een oordeel te vormen of je te laten verleiden tot tussentijdse redactie of correctie.

Wees je er volledig van bewust dat er tussen deze versie en je uiteindelijke boek nog vele versies zitten, waarin je de kans hebt om dingen weg te laten of aan te passen, als je je daar straks prettiger bij voelt. Maar schrijf nu eerst alles op. Compromisloos en in je eigen stem.

WANNEER KOM JE VAN JE ZOLDERKAMER AF?

Zodra jouw ruwe versie volledig op papier staat en je begonnen bent met herschrijven, wordt het tijd om naar buiten te treden. Op basis van je eerste versie bepaal je de nieuwe structuur en inhoud van je verhaal en maak je een inschatting van de hoeveelheid werk en tijd die je nodig zult hebben voor de verbetering en afronding ervan.

Vanaf nu schrijf je met de deur open. In de volgende twee lessen van deze cursus gaan we hier dieper op in.

Dit is het moment om van je zolderkamer af te komen. Je weet nu dat je idee echt kans van slagen heeft, dat je alles in huis hebt om het boek af te maken, dus wordt het tijd om je idee te presenteren aan de buitenwereld. Natuurlijk laat je je manuscript veilig binnen de muren van je werkkamer totdat je een versie hebt die geschikt is voor vreemde ogen, maar vanaf dit moment kun je absoluut al beginnen aan **actieve marketing**.

Wees gerust, marketing klinkt erg koud en commercieel, maar wat jij gaat doen is het omgekeerde. **Vanuit liefde voor wat je aan het maken bent**, ga je op zoek naar mensen uit jouw doelgroep zodat de buitenwereld langzaam kennis kan maken met jou en jouw idee.

Je doet dit vooral omdat **je weet dat wat je maakt waarde heeft**. Die waarde wil je zoveel mogelijk verspreiden. En oké, dat is best spannend, maar vooral ook erg leuk. Beeld je maar eens in dat je fans hebt, nog voordat jouw boek is verschenen. Mensen die zich aangesproken voelen door jouw boodschap en jouw idee.

Mensen die graag jouw schrijfproces volgen en belangstellend ieder stukje informatie consumeren dat je loslaat. Lezers die jou laten weten dat wat jij schrijft veel waarde heeft.

Met jouw fantastische idee wil je iets veranderen in de wereld om je heen, weet je nog? Omdat je als professioneel schrijver aan de slag bent gegaan, heb je een **duidelijke boodschap die je nu uit kunt gaan dragen**. Bij fictie of non-fictie, het geldt voor allebei: jouw boodschap is de manier waarop je naar de wereld kijkt, het gevecht dat je aan wilt gaan, het punt dat je wilt maken met je schrijven.

Begin in je eigen omgeving. Het is best eng om hardop over je idee te moeten gaan praten. Begin daarom rustig en in je eigen omgeving, dan heb je dat alvast maar gehad. Praat zoveel mogelijk over waar je mee bezig bent en doe dat niet op een verontschuldigende of onzekere manier. Je maakt iets! Je doet iets wat precies bij jou past, je maakt iets moois waarmee je jouw unieke waarde de wereld in stuurt. Dat is niets om je voor te schamen, maar juist iets om trots op te zijn. **Sta voor datgene waar je mee bezig bent!** Je bent moedig begonnen aan iets kostbaars, dus voorkom dat je je schouders ophaalt en jouw project relativeert.

Hoe vaker je met iemand over je project praat des te makkelijker dat wordt. Je zult merken dat als jij vol zelfvertrouwen bent, dat die ander de waarde van jouw inspanningen vanzelf accepteert. Jij bent de eerste die erin moet geloven, echt geloven. Blijf dus vertellen over wat je maakt, wat jouw boodschap is.

Als jij jouw bevlogenheid kunt overbrengen op je omgeving, worden anderen vanzelf enthousiast. Ongetwijfeld zal niet iedereen geïnteresseerd zijn, maar dat is oké. Je doelgroep is ook niet 'iedereen'. Leer om zelfverzekerd over jouw project te praten!

KIES EEN PLATFORM-PERSOONLIJKHEID

Zodra je eraan gewend bent om met je idee naar buiten te treden, is het tijd voor de volgende stap: het kiezen van een platform-persoonlijkheid. Als je een grotere groep mensen wilt bereiken met je idee, dan zul je je kring steeds verder moeten uitbreiden en **internet is een prachtige manier om een platform te creëren**. In de lessen 6 en 7 leer je stapsgewijs en heel concreet hoe je jouw eigen podium kunt bouwen via internet, maar deze week ga je al nadenken over de persoonlijkheid die jij wilt zijn.

Bijna alle succesvolle schrijvers bouwen zelfstandig een platform en bijna allemaal hebben zij voor één van de onderstaande vijf persoonlijkheden gekozen om hun ideeën te verspreiden. Waarom zou dat zijn? **Waarom kun je als schrijver je platform het beste bouwen rondom jouw unieke persoonlijkheid?**

Simpel: nu schrijf je aan één idee waarmee je een bepaalde doelgroep aanspreekt en waarmee je hopelijk fans verwerft. Die fans wil je het liefst meenemen naar je volgende fantastische idee, dus is het belangrijk dat je weet wat jouw persoonlijkheid is, zodat jouw eigen stem in al je werk tot uitdrukking komt. **Zodat lezers weten wat ze aan jou hebben.**

Pas als je je persoonlijkheid hebt gekozen, kun je je publiek gaan aanspreken en verzamelen. **Bouw jouw platform niet op los zand, maar rondom jouw unieke persoonlijkheid.**

Bekijk de onderstaande vijf typen en beslis voor jezelf wie jij bent. Kies vooral iets wat bij jou past! Maak niet iets van jezelf dat je van nature niet bent, want dan wordt het schrijverschap een zware strijd.

Twijfel je hardnekkig tussen twee persoonlijkheden? Dan is een combinatie ook mogelijk, maar weet dat één persoonlijkheid absoluut de nadruk moet krijgen.

Wat is jouw (belangrijkste) schrijfpersoonlijkheid?

1. De profeet

Deze schrijver durft de strijd aan te gaan met de gevestigde orde. Hij is ontevreden over iets en zoekt een manier om verschil te kunnen maken. De profeet heeft als universeel thema de volgende overtuiging: 'Dat iets nu nog niet goed gaat, wil niet zeggen dat we dat niet kunnen veranderen.'

We kunnen het beter doen! Dat is zijn boodschap.

2. De artiest

Deze schrijver heeft oog voor schoonheid en bouwt zijn platform rondom zijn kunst. Hij is creatief en deelt zijn kijk op dingen door middel van zijn creaties.

De artiest schrijft poëzie, fictie en dus kunst. Hij ziet dingen die anderen niet zien, hij maakt zijn kunst doordat hij op een unieke manier beschrijft waar en hoe we schoonheid kunnen vinden.

3. De journalist

Deze schrijver stelt vragen, veel vragen. Hij bouwt zijn platform door vragen te stellen aan deskundigen (via interviews) en daarover te schrijven.

De journalist is van nature erg nieuwsgierig en belangstellend naar de wereld om zich heen. Hij schrijft informatieve teksten op basis van de vragen die hij zichzelf en deskundigen stelt.

4. De ster

Deze schrijver deelt fragmenten van zijn eigen leven, hij deelt zijn eigen verhaal en inspireert anderen daarmee.

De ster heeft als belangrijkste boodschap: 'Als ik het kan, kun jij het ook!' Hij heeft charisma en weet anderen in beweging te brengen door zijn eigen ervaringen te delen.

5. De professor

Deze schrijver deelt de informatie die hij zelf heeft bestudeerd. Hij leest veel en maakt zijn nieuw verworven kennis toegankelijk en aantrekkelijk voor zijn lezers.

De professor houdt van kennis opdoen en van analyseren. Hij is behoorlijk leergierig en wil graag dingen uitleggen aan anderen.

En? Herken je jezelf in één of meer typen?

Zie je dat succesvolle schrijvers inderdaad hun eigen stem laten doorklinken in alles wat ze schrijven? Zo krijgen ze hun vaste fans, lezers die ieder nieuw boek via een pre-order bestellen nog voordat het uitgegeven is, omdat ze weten met wie ze te maken hebben. Ze weten dat ze goed zitten bij deze schrijver, want ze kennen zijn stem.

Zorg dat jij jouw eigen stem hebt gevonden voordat je serieus aan de slag gaat met je fantastische idee!

Bekijk snel het oefenmateriaal voor deze week en ga ermee aan de slag.